

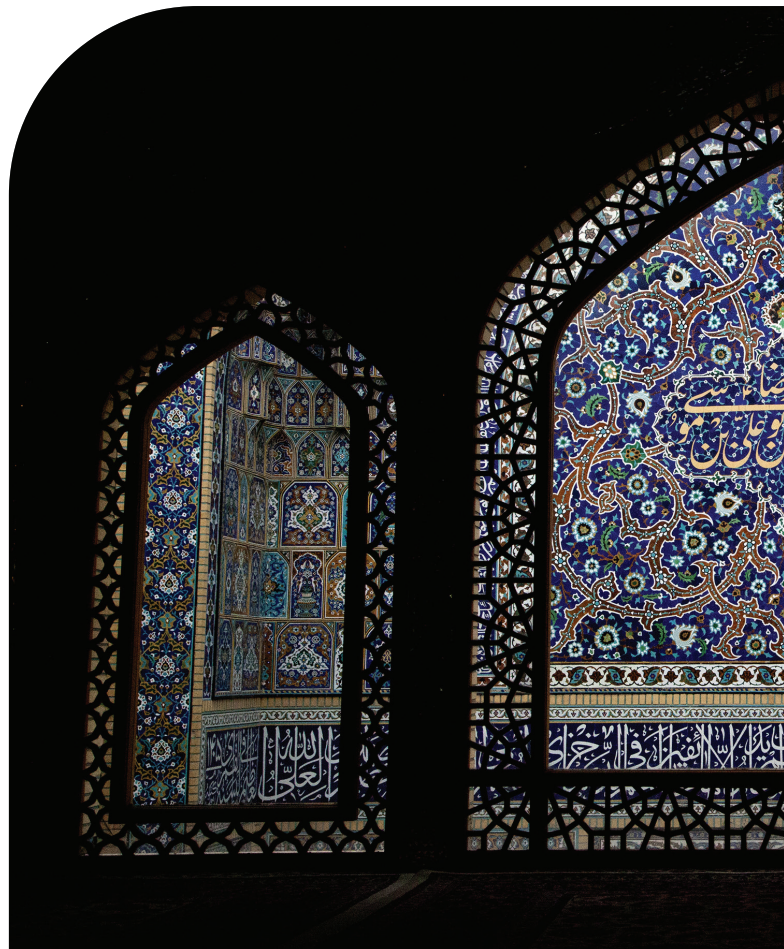
آستان قدس نه خواهان است و نه خواننده اصلی، بلکه صرفاً چون «عرصه» موضوع دعواست و موقوفه هم هست، مدعی ناچار است در طرح دعوا به طرفیت خواننده اصلی، مالک عرصه یعنی آستان را اهم طرف قرار بدهد. در خصوص پرونده‌های اجرای احکام نزدیک به ۲۵۰۰ پرونده مربوط به خلع ید از افرادی است که عموماً متصرف اولیه و آگاه نبوده‌اند.

چرایی اهمیت امر «صیانت» و «طراحی نظام پیشگیرانه»

سیاست ۲۵/۴ از سیاست‌های بخشی بنیاد بهر هوری موقوفات ناظر به «کاهش دعاوی حقوقی علیه آستان قدس رضوی، از طریق فیصله دادن به پرونده‌های حقوقی موجود و طراحی نظام پیشگیرانه» است. معاونت حقوقی بنیاد بهر هوری موقوفات «سیاست صیانتی» نسبت به موقوفات را در سال‌های گذشته طراحی و اجرا کرده بود که ضرورت و اهمیت امر «صیانت» و «طراحی نظام پیشگیرانه» را روشن می‌سازد.

این باید سیاست کلی آستان باشد. هر چند شیوه‌های پیشگیرانه در بخش املاک و اراضی با شرکت‌ها و مؤسسات دیگر متفاوت است. در بخش املاک و اراضی، حفاظت و نظارت در مرحله اول بر عهده یگان حفاظت و معاونت املاک و اراضی است. در این خصوص تعیین تکلیف اراضی که تاکنون در چرخه واگذاری و درآمدزایی قرار نگرفته اهمیت ویژه‌ای دارد. تلاش‌های قابل تحسینی هم در این خصوص انجام شده که کافی و کامل نیست و باید یک گروه تخصصی تشکیل شود و با درایت لازم این کار را پیگیری کنند. در بخش شرکت‌ها اقدامات پیشگیرانه به سادگی املاک و اراضی نیست. مشکلات موجود در این بخش جدی‌تر و عمیق‌تر است. اولاً باید مدیران محترم شرکت‌ها و سازمان‌ها را موظف کرد در انعقاد قراردادها دقت لازم را به عمل آورند؛ چه از لحاظ مالی و چه حقوقی و ثانیاً باید در فرایند اجرای قرارداد، مراقبت مضاعفی داشته باشند تا قرارداد از مسیر اصلی خود منحرف نشود. بیشتر پرونده‌ها مربوط به انعقاد قرارداد نامناسب چه از لحاظ مالی و چه از لحاظ حقوقی است. مواردی هم مربوط به انحراف از مسیر قرارداد در فرایند اجراست. بنابراین اصل در اقدامات پیشگیرانه در این بخش، کنترل قراردادها می‌باشد. اصل مهم دیگر انتخاب و انتصاب اشخاص صالح از جهت تخصص و تعهد به عنوان مدیران عامل و هیأت مدیره و مدیران میانی شرکت‌ها و مؤسسات است که نقش پیگیرانه در مشکلات بعدی دارد. متأسفانه در این بخش چندان موفق نبوده‌ایم و باید حتماً تجدید نظر کنیم.

در سال‌های اخیر با توسعه یگان حفاظت و هماهنگی بهتر معاونت حقوقی و املاک و اراضی و اقدام به اخذ اسناد تک‌برگی برای اکثر اموال غیر منقول، واحد حقوقی با قاطعیت در خصوص اقدامات متصرفین برخورد کرده و می‌زان تصرفات عدوانی، کاهش چشمگیری داشته است. ادامه این تلاش‌ها و هماهنگی‌ها منجر به کاهش بیشتر تصرفات عدوانی خواهد شد.

دهد و البته اعتماد عمومی و سرمایه اجتماعی آستان در حفاظت و صیانت از موقوفات را هم افزایش بدهد. این روند باعث ایجاد اعتماد مردم و جذب موقوفات جدید می‌شود. زیرایکی از دغدغه‌های مردم متدین و خیر برای وقف اموالشان، این است که آیا متولیان وقف توانایی حفظ موقوفه را دارند یا نه. مردم با دیدن موفقیت و سختگیری متولیان در حفظ موقوفات، برای وقف‌های جدید ترغیب و تشویق می‌شوند.

شرایط پیگیری‌های حقوقی مربوط به موقوفات آستان قدس رضوی

معاونت حقوقی بنیاد بهر هوری موقوفات حدود ۱۰ هزار پرونده جاری در آستان قدس دارد که حدود ۶ هزار فقره از آن‌ها در محاکم قضایی در حال رسیدگی در مراحل مختلف است. همه این موارد هم مربوط به املاک و اراضی است. حدود ۳ هزار پرونده هم در مرحله اجرای احکام در دادگستری است و حدود ۷ هزار پرونده محاکماتی و اجرایی هم دارد که مربوط به شرکت‌ها و مؤسسات دیگر است که در حال پیگیری می‌باشد. البته از ۶ هزار پرونده جاری در محاکم که مربوط به املاک و اراضی است، در ۸۰ درصد موارد